

Bloc 4

Paisatges d'atenció especial

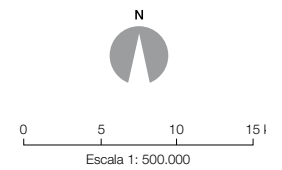
Es consideren paisatges d'atenció especial els sectors de les Terres de Lleida amb trets molt singulars o bé aquells que són objecte de grans transformacions del territori amb repercussions paisatgístiques importants. Són paisatges que presenten una determinada heterogeneïtat, complexitat o singularitat des del punt de vista de la gestió i ordenació paisatgística i en els quals s'hi han definit criteris específics per a la preservació, gestió i ordenació. Els quatre paisatges d'atenció especial són els que es descriuen a continuació:

1. Paisatge d'atenció especial de l'eix d'infraestructures.
2. Paisatge d'atenció especial de l'horta de Lleida.
3. Paisatge d'atenció especial dels nous regadius.
4. Paisatge d'atenció especial del parc fluvial del Segre.

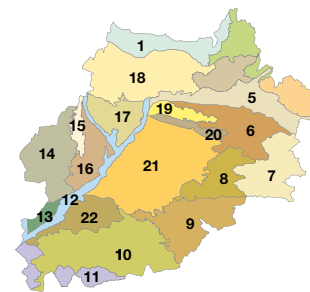
Paisatges d'atenció especial

- Parc fluvial del Segre
- Nous regadius
- Horta de Lleida
- Eix d'infraestructures
- Unitats de paisatge
- Caps de municipi

Unitats de paisatge de les Terres de Lleida

1. Montsec
2. Vall de Rialb
3. Segre mitjà
4. Serrats de Sanauja i Llanera
5. Vall del Llobregós
6. Alt Sió
7. Costers de la Segarra
8. Secans de Bellianes i d'Ondara
9. Garrigues baixes i vall del Corb
10. Garrigues altes
11. Costers de l'Ebre
12. Paisatge fluvial del Segre
13. Baix Segrià
14. Regadius del canal d'Aragó i Catalunya
15. Plana d'Almenar i Alguaire
16. Horta de Pinyana
17. Plana d'Algerri-Balaguer
18. Aspres de la Noguera
19. Baix Sió
20. Serres de Bellmunt i Almenara
21. Plana d'Urgell
22. Secans d'Utxesa

1. Parc fluvial del Segre

Aiguabarreig entre els rius Segre i Cinca, a prop de Seròs. Jordi Bas

El paisatge d'atenció especial del parc fluvial del Segre reuneix una faixa de territori allargada i estreta que dibuixa un paisatge lineal homogeni i que adopta una forma d'i grega en comprendre la riba del riu Segre des del partidor de Balaguer, on el riu eixampla la llera aigües avall dels darrers estreps prepirinencs, fins gairebé a l'aiguabarreig amb l'Ebre, i la riba del riu Noguera Ribagorçana, afluent per l'oest del Segre, des d'Andaní fins a l'aiguabarreig amb aquell riu, ja a la localitat de Corbins.

Certament, en aquest paisatge es repeteixen dos dels principals elements que el configuren: el bosc de ribera com a eix de la unitat, i les terres regades per ambdós rius. El relleu graonat per les terrasses fluvials més baixes modelades durant el quaternari suporten els conreus. En general, es tracta de fruiters en contacte amb

la vegetació de ribera i cultius herbacis extensius a major distància. És molt característica, en tot l'àmbit territorial d'aquesta unitat, la parcel·lació agrícola de petites dimensions, orientada perpendicularment al curs dels rius.

L'aspecte tradicional d'aquest paisatge d'horta, lligat a la fertilitat dels sòls al·luvials amb predomini de fruiters i horts amb construccions de volums i formes reduïdes de fàbrica senzilla disseminades arreu, s'està transformant progressivament. Les terres pròximes als rius sostenen cada cop més altres activitats econòmiques com la ramaderia i la indústria agroalimentària, i concentren un gran nombre d'infraestructures de residus, projectes d'ampliació de la xarxa viària i, fins i tot, infraestructures energètiques.

L'habitatge del pagès s'ha convertit en cases de segona residència que no respecten l'arquitectura tradicional ni en les formes, ni en els volums, ni tampoc en els materials utilitzats. La construcció de ponts i altres viaductes de dissenys i colors gens compatibles amb l'entorn, d'assuts, la proliferació de trams canalitzats, construccions de bombament i rescloses, entre altres infraestructures, contribueixen a dibuixar un paisatge fluvial empobrit i artificialitzat.

La introducció de tots aquests nous elements aporten intrusions en un paisatge dominat la major part de l'any per la vegetació natural i els cultius, de manera que qualsevol element estrany en el paisatge hi ressalta extraordinàriament. A més també cal considerar que aquest territori es troba afectat per una exposició visual alta, amb la conseqüència que pot ser observat a llarga distància i sempre des de zones més elevades, perquè, òbviament, aquesta unitat ressegueix les zones més baixes de totes les Terres de Lleida.

L'espai inclou, parcialment o totalment, pobles i ciutats, així com valors històrics que malauradament són desconeguts pel fet d'estar ubicats en la matriu agrícola dels fruiters, i consegüentment han passat i continuen passant desapercebuts pels habitants del territori. D'altra banda, l'ampliació i extensió de la xarxa viària al llarg dels darrers anys, en gran part determinada pel traçat d'antics camins i per la forma i les dimensions del parcel·lari, ha provocat que la unitat es presenti actualment seccionada i individualitzada en diversos segments i que hagi esdevingut una unitat territorial especialment complexa.

Les principals fites que es pretenen aconseguir pel que fa al paisatge d'atenció especial del paisatge fluvial del Segre són:

- Preservar els valors paisatgístics agrofluvials en les transformacions futures.
- Protegir les construccions agràries i les estructures parcel·lars amb valor històric.
- Assegurar el funcionament dels corredors paisatgístics minimitzant-hi l'efecte barrera.
- Difondre i promoure l'ús sostenible i d'oci de l'espai fluvial.
- Promoure la figura de parc fluvial a tota la unitat prolongant-la fins al pantà de Sant Llorenç de Montgai.

Valors en el paisatge

En aquest paisatge, hi destaquen els valors següents:

- El bosc de ribera i el curs del riu mateix formen un dels pocs ecosistemes que no s'han vist transformats enterament per l'home i conserven un bon nombre de valors naturals. De manera molt especial els rius de curs permanent concentren una fauna ornitològica molt destacada i s'han erigit en els principals connectors biològics per a determinades espècies en unir d'una manera quasi continua territoris molt distants.

Parcel·les d'horta a la llera del riu Segre. ICC

- En el territori, el bosc de ribera es presenta particularment ben conservat en espais com la Mitjana de Lleida, en els àmbits territorials dels espais inclosos al PEIN (especialment l'aiguabarreig Segre-Cinca) i en una munió d'espais humits adjacents als rius on es concentren grups diversos d'organismes vegetals i faunístics que diversifiquen més encara els valors ecològics de la unitat.
- Altres PEIN com l'aiguabarreig Segre-Noguera o l'aiguabarreig Segre-Pallaresa.
- Zones humides incloses al PAE com l'illa del Segre a la segona marrada, el meandre del Segre a la torre del Caberol, el meandre del Mas del Segre, el patamoll de Montoliu i els aiguamolls de Seròs.
- Espais de la xarxa Natura 2000 inclosos al PAE, com l'aiguabarreig Segre-Cinca i l'aiguabarreig Segre-Noguera Pallaresa.
- Hàbitats d'interès comunitari del paisatge d'atenció especial. Corresponen a tota la zona de ribera dels rius en ser considerats corredors biològics i allotgen hàbitats d'interès comunitari prioritari i no prioritari: vegetació hidrofítica arrelada de potamogètons; jonqueres higròfiles mediterrànies (*Molinio-Holoschoenion*); herbassars nitròfils anuals colonitzadors de sediments fluvials (*Bidenton pp.*); gespes vivaces dels rius mediterranis amb cabal permanent (*Paspalo-Agrostidion*) i boscos en galeria de *Salix alba* i *Populus alba* (*Populion albae*).
- És també significativa en el paisatge d'aquesta unitat l'existència de patrons d'assentaments urbans i els seus paisatges, de resultes dels assentaments rurals i urbans existents en la unitat. És especialment notori el cas del Segre en travessar les ciutats de Lleida i Balaguer, ja que ambdues organitzen la seva façana principal vora del riu, i l'han aprofitat com un parc urbà.

Protecció, gestió i ordenació del paisatge

L'evolució d'aquest paisatge d'atenció especial haurà de complir també els objectius de qualitat paisatgística per a tot l'àmbit de les Terres de Lleida (vegeu el bloc 5). També cal tenir present de:

- Promoure l'estudi de les estructures agràries històriques de valor estètic i paisatgístic de la unitat, així com la sensibilització

Pas del Segre per la ciutat de Balaguer. Jordi Bas

sobre aquest valor, a través de la seva inclusió en inventaris geogràfics, etnogràfics i arquitectònics dels elements patrimonials de l'arquitectura del paisatge. En conseqüència, i com a instrument d'anàlisi prèvia, es proposa la identificació, cartografia i classificació dels elements d'interès presents en l'àmbit territorial (tanques, murs, camins antics, molins, assuts antics, centuriacions, arbrades d'interès paisatgístic, etc.).

- Preservar la integritat dels vessants dels dos rius, perquè, malgrat que tot sovint tenen un pendent mínim, es converteixen en els elements topogràfics més rellevants de la unitat.
- Tenir consciència de l'extraordinària importància de conservar tant com sigui possible els patrons agrícoles significatius en totes les zones d'horta que acompanyen els dos rius, atesa l'estructuració general de les parcel·les, definides per l'orientació perpendicular al curs del riu, la mida reduïda general i l'antiguitat de la seva existència. No obstant això, cal destacar particularment el patró agrícola significatiu de Rufeia i Butsènit, perquè mostra una estructura parcel·lària lineal que en alguns casos conserva la longitud inicial de quasi un quilòmetre, amb la disposició interna de zones ben ordenades, l'habitatge primer, i després, els cultius. Cal atendre, també, el patró agroforestal de la vegetació de ribera caracteritzada per l'estacionalitat i la verticalitat de la formació i la sinuositat del seu traçat en el paisatge, que contrasta amb els conreus.
- Restaurar totes les graveres abandonades i estudiar la possibilitat que algunes es puguin aprofitar per recuperar zones humi-

des o bé, pel que fa a les que són pròximes a nuclis habitats, integrar-les a zones recreatives d'oci.

- Proposar intervencions de requalificació i millora paisatgística destinades a potenciar el valor ambiental dels cursos d'aigua i avaluar l'oportunitat de crear espais d'ús públic, sobretot en aquelles situacions on s'ubiquin a la rodalia de poblacions, quan els espais intersticials de les infraestructures de mobilitat (carreteres) es troben localitzades a prop de la llera d'un riu.
- Tenir present que els rius són les principals vies de penetració d'espècies de flora exòtica invasora, que a més de minvar la naturalitat d'aquests espais (com passa amb el musclo zebra, la *Robinia pseudoacacia*, *Periploca graeca*, etc.) poden contribuir a fer que hi entrin males herbes dels cultius. Aquesta última possibilitat pot arribar a tenir conseqüències agrícoles i econòmiques gens desitjables. És convenient, en aquest sentit, que les ADF-ADV col·laborin a l'hora de detectar aquestes espècies i que es puguin publicar resolucions de quarantena per a les espècies potencialment invasores.
- Recordar que la tendència actual d'abandonament de cultius a les zones pròximes a les àrees urbanes planteja problemes de salubritat i pèrdua de valor paisatgístic. Per minimitzar aquests efectes es poden destinar recursos que ajudin a potenciar el valor ambiental de l'àmbit dels cursos d'aigua i a avaluar l'oportunitat de crear espais d'ús públic.

2. Horta de Lleida

Mosaic de conreus d'horta, a les proximitats de Lleida. DPTOP

L'horta de Lleida, situada a la plana nord-oest de la ciutat de Lleida, constitueix una àrea agrícola d'alt interès social, productiu i paisatgístic. L'estructura d'aquestes terres, fonamentalment destinades a un aprofitament agrícola de regadiu i amb una població disseminada en torres o petits nuclis dispersos d'agrupacions gairebé familiars, prové de l'època musulmana. El capítol 7 del bloc 3 descriu amb més detall aquest paisatge tan singular.

L'evolució d'aquest paisatge ha estat marcada per la progressiva transformació del territori. Aquesta terra, originàriament subdesèrtica, esdevingué amb els regatges una zona productiva. Alhora, les torres i petits nuclis també van anar evolucionant i variant l'ús inicial. A la fi del segle XIX la població que vivia a l'horta era ben

escassa; a poc a poc, però, i d'una manera gradual, el pagès va anar mantenint un establiment permanent en la torre i aquest nou costum en va provocar l'engrandiment. A partir dels anys vuitanta, tanmateix, molta gent pagesa abandonà la torre com a habitatge i es desplaçà a la ciutat o al nucli rural pròxim. En l'actualitat aquests habitatges tornen a convertir-se en primeres residències. En aquest paisatge cal destacar també l'existència d'activitats diverses com destil·leries, teuleries, fàbriques tèxtils o conserves, entre moltes altres.

D'altra banda, en el territori es manté una suma d'elements amb valors productius, socials, estètics, històrics i identitaris, en un continu procés de canvi, i les característiques que el configuren

(baixa densitat, ús mixt del sòl, presència d'aigua i de vegetació, i bona accessibilitat) fan que aquest espai esdevingui un pol d'interès i d'atracció de nous habitants i nous usos.

És en aquest marc que cal tenir en consideració en quina mesura aquestes transformacions territorials n'afecten el caràcter. A més, cal tenir en compte que aquesta és una zona visualment fràgil, ja que les àrees més exposades coincideixen amb la imatge de primer pla, i la presència d'infraestructures té un paper molt important en la percepció del territori. En aquest sentit, l'autovia A-2 com a eix de mobilitat principal que defineix el límit d'aquest paisatge exerceix una forta pressió sobre la zona com a focus de desenvolupament urbà i industrial.

Per les característiques de mosaic territorial, el seu patrimoni històric i cultural lligat a l'horta, la proximitat a la ciutat de Lleida, el patró agrícola, la tipologia dels assentaments i els elements topogràfics configuradors de paisatge, es considera aquest territori situat al nord-oest de la ciutat de Lleida, fins als límits de l'horta de Pinyana (unitat 16), com a paisatge d'atenció especial.

Les principals finalitats que es persegueixen en el paisatge d'atenció especial de l'horta de Lleida són:

- Preservar i valorar les infraestructures de la cultura agrícola tradicional, en funció del seu valor històric i estètic i del seu valor potencial per al desenvolupament d'un ús recreatiu i turístic sostenible de l'horta.
- Mantenir l'activitat agrícola.
- Preservar i donar valor al patrimoni arquitectònic del territori de l'horta.
- Protegir les diverses edificacions agràries amb valor històric.
- Catalogar les colònies i indústries antigues relacionades amb els cursos de rius i canals.
- Preservar els valors paisatgístics i ecològics en les transformacions territorials.
- Assegurar el funcionament dels corredors paisatgístics minimitzant l'efecte barrera constituït per la presència d'infraestructures.
- Integrar els espais de servei, de les infraestructures de transport i de logística en la matriu territorial i en la imatge de conjunt del paisatge.
- Promoure plans i/o projectes de reordenació de les entrades a la ciutat de Lleida.

Valors en el paisatge

En aquest paisatge destaquen els valors següents:

- Tossals al límit sud amb el paisatge fluvial del Segre (unitat 12).
- Línies de canvi de relleu al nord de Lleida, remarcant-hi aquelles que hi ha a la vora de l'N-240 i en direcció paral·lela a la carretera, i també en paral·lel a l'LP-9221.
- El patró agrícola dels fruiters de regadiu al nord de Llívia i a la vora de l'N-240.

- Els hàbitats d'interès comunitari de les comunitats halòfiles dels sòls d'humitat molt fluctuant (*Thero-Suaedion*, *Suaedion braunblanquetii*, *Juncion maritimi*) i prats mediterranis rics en anuals, basòfils (*Thero-Brachypodietalia*), al nord del ferrocarril i al límit amb l'autovia A-2.
- La xarxa de connectors ecològics present al nord de Lleida, creuant l'N-230, i en el límit sud-oest.

Protecció, gestió i ordenació del paisatge

L'evolució d'aquest paisatge d'atenció especial haurà de complir també els objectius de qualitat paisatgística per a tot l'àmbit de les Terres de Lleida (vegeu el bloc 5). També cal tenir present de:

- Planificar els polígons industrials que tenen una forta relació amb el seu context i comptar-los entre les zones de valor ecològic i amb el paisatge agrícola, incloent-los així en projectes de paisatge i vinculant els nous polígons amb els sistemes d'espais verds.
- Promoure iniciatives de gestió del paisatge de l'entorn per part de les empreses.
- Elaborar un pla especial de tractament de totes les entrades de la ciutat de Lleida (el tractament hauria d'iniciar-se a les rotondes de l'anella i estendre's a tots els eixos radials, especialment a l'N-240 i l'N-230).
- Elaborar un pla especial per accedir a la ciutat de Lleida per l'A-2. L'accés és flanquejat actualment per una zona industrial i per la Seu Vella.

Nous conreus a les rodalies de la Portella. Observatori del Paisatge

3. Nous regadius

Canal Segarra-Garrigues a les rodalies de Ponts. Observatori del Paisatge

El paisatge d'atenció especial constituït pels nous regadius del canal Segarra-Garrigues engloba unitats de paisatge molt diverses, amb tipologies de relleu i usos del sòl actuals bastant diferents. Aquest fet afegeix complexitat a l'hora d'establir pautes d'actuació sobre el paisatge.

Amb la introducció del regadiu en aquestes terres, el paisatge de monocultius actual (cereals, ametllers i oliveres, segons els casos) es modificarà. Aquesta modificació no afectarà solament la modificació dels cultius, com ara els canvis a panís, alfals, fruiters de regadiu, etc., sinó que també pot condicionar les estructures parcel·làries actuals i els sistemes de conservació de sòls abundants a la zona (murs de pedra seca i terrasses de cultiu típics de les Garrigues i la Segarra). Els canvis que s'acabin produint haurien de tenir en compte alguns aspectes que facin compatible

el desenvolupament i la modernització de l'agricultura amb la conservació d'elements característics i identitaris d'aquest paisatge.

A les zones més planeres, on preferentment s'aniran introduint cultius extensius de regadiu amb reg per aspersió o fruiters amb reg localitzat (previsiblement), es produirà una notable transformació del paisatge. A les zones més abruptes, on s'instaurarà el reg de suport, el canvi en el paisatge es preveu menys important que en altres zones, ja que hi ha perspectives de manteniment i potenciació del bosc, dels camps d'ametllers i de les oliveres actuals. En aquestes zones, es recomana el manteniment de les estructures parcel·làries i la conservació dels abancaments i les parets de pedra, tant per la seva dimensió identitària com per a la conservació del sòl.

Les principals finalitats que es persegueixen pel que fa al paisatge d'atenció especial del nou regadiu són:

- Preservar i destacar les infraestructures de la cultura agrícola tradicional, en funció del seu valor històric i paisatgístic i del seu valor potencial, per al desenvolupament d'un ús recreatiu i turístic sostenible.
- Protegir les diverses edificacions rurals agràries i estructures parcel·làries amb valor històric.
- Preservar els valors paisatgístics en les transformacions territorials.
- Assegurar el funcionament dels corredors paisatgístics a fi de minimitzar l'efecte barrera constituït per la presència d'infraestructures.
- Integrar els espais de servei i de les infraestructures de reg en la matriu territorial i en la imatge de conjunt del paisatge.
- Mantenir la vegetació natural als cultius llenyosos de secà, hàbitat de moltes aus.

Valors en el paisatge

En aquest paisatge destaquen els valors següents:

- A les Garrigues: massís dels Bessons i Mas de Melons (reserva natural parcial).
- A la Noguera: serra de Bellmunt.
- A la Segarra: vall del riu Llobregós.
- Al Segrià: Alfés (2), Mas de Melons (reserva natural parcial).
- Els espais de la xarxa Natura 2000 afectats (Anglesola-Vilagrassa, Bellmunt-Almenara, Granyena, secans del Segrià-Garrigues, secans del Segrià i Utxesa, valls de Sió-Llobregós).

Protecció, gestió i ordenació del paisatge

L'evolució d'aquest paisatge d'atenció especial haurà de complir també els objectius de qualitat paisatgística per a tot l'àmbit de Terres de Lleida (vegeu el bloc 5). També cal tenir present de:

Cabana de volta i conreus de secà al pla dels Estinclells, a prop de Verdú. Jordi Bas

- Mantenir en la mesura que sigui possible, a les terres amb pendents més elevats, on les parcel·les estan sovint abançalades amb parets de pedra seca, aquest marges, i també els usos actuals, majoritàriament el cultiu d'oliveres i ametllers amb reg de suport. En el cas de parcel·les en pendent dedicades actualment a cereals d'hivern, es recomana la introducció de cultius que no requereixen la reestructuració parcel·lària ni, per tant, la destrucció de marges i parets de pedra.
- Promoure el coneixement de les estructures agràries històriques de gran valor estètic i paisatgístic i la sensibilització sobre aquest valor, a través de la inclusió en inventaris geogràfics, etnogràfics i arquitectònics dels elements patrimonials de l'arquitectura del paisatge. Per a aquesta finalitat es proposa, com a instrument d'anàlisi prèvia, la identificació, cartografia i classificació d'aquests elements (les tanques, murs, antics camins, antigues estructures hídriques, centuriacions, alineacions arbòries d'interès paisatgístic, etc.).
- Promoure la creació de figures de protecció i gestió de les zones delimitades en el Catàleg com a paisatges d'agricultura d'un alt valor estètic (patrons agrícoles significatius) per la seva morfologia específica i la seva persistència històrica.
- Efectuar l'estudi d'impacte i la integració paisatgística de les noves concentracions parcel·làries per a totes les que superin les 100 ha o el 50% de la superfície del terme municipal, i caldrà fer, també, la catalogació i la delimitació cartogràfica a escala adequada dels elements de valor del paisatge local (murs, cabanes, camins ramaders, taques de vegetació, zones humides, zones amb figures de protecció com ara les ZEPA), sobre les quals es dissenyarà la nova estructura productiva.
- Adaptar les dimensions de les parcel·les a les noves pràctiques agràries, i alhora permetre'n la integració en el mosaic tradicional i adaptar-se, preferentment, als camins preexistents.
- Establir incentius adreçats a mantenir l'heterogeneïtat del mosaic en les terres de regadiu.
- Ajustar les obres projectades per a la introducció del regadiu, i totes les intervencions d'enginyeria previstes en aquests projectes de transformació, a les recomanacions d'integració paisatgística relacionades amb les modificacions de precepte que comporten, sense perjudici que s'hagin d'avaluar altres efectes ambientals d'acord amb el que estableix la legislació corresponent d'avaluació d'impacte ambiental.
- Vigilar que els estudis d'integració paisatgística de les infraestructures de reg tinguin en compte:
 - Les estratègies de minimització del traçat de nous camins, la reutilització d'edificacions i infraestructures preexistents i el respecte per la xarxa hidrogràfica natural i de camins.
 - La minimització dels moviments de terra i la modificació topogràfica.
 - La minimització de l'eliminació de vegetació.
 - Les condicions establertes per a la restauració de tots els talussos i els vessants de totes les infraestructures.
 - L'emplaçament respecte dels valors cartografiats en aquest Catàleg.
 - La restauració de tots els abocadors permanents i/o temporals i de les zones de préstec a cel obert, a més de materials, parcs de maquinària i instal·lacions temporals mitjançant la utilització de barreges de llavor (hidrosembra) o plantacions amb espècies autòctones, en densitats i distribucions espacials coherents amb la localització concreta de la intervenció.

4. Eix d'infraestructures

Autovia A-2 a l'alçada de Bellpuig d'Urgell. Oriol Alamany

Per l'àmbit de Terres de Lleida hi creuen dues vies de comunicació molt importants: l'autovia A-2 i el ferrocarril, on destaca el tram entre Lleida i Barcelona. Ambdues, conjuntament, configuren un important eix de mobilitat del territori.

Ambdues infraestructures tenen un paper molt important en el territori, ja que exerceixen una pressió significativa associada al desenvolupament urbà i industrial, i exposen aquest paisatge a diverses percepcions degudes, principalment, a les diverses velocitats i a la repetició del recorregut.

Aquest eix de mobilitat creua el territori transversalment situant-se a les zones de relleus menys pronunciats, fet important en la imatge que s'obté d'aquesta part de les Terres de Lleida. S'ha con-

siderat com a paisatge d'atenció especial el tram que va des de Cervera a Lleida, atès que és el tram amb més pressió i freqüència de mobilitat. En aquest tram, les visions s'obren sobre l'extensa plana d'Urgell, i com a teló de fons hi ha el Montsec, les serres dels Aspres de la Noguera i les zones frontereres entre la muntanya i la plana al peu de les serres Llarga i Blanca.

En aquest tram no hi predomina la vegetació natural, tot exceptuant les fileres d'arbres. En primer pla, hi dominen generalment els nuclis urbans, tot formant una seqüència amb polígons industrials i cultius en procés d'abandonament. La qualitat de la imatge en aquesta situació depèn de la proximitat dels polígons industrials i d'altres àrees d'activitat econòmica, així com dels punts d'obertu-

ra de la visió, que generen en conjunt una impressió de paisatge fràgil i confús.

Atès que la perspectiva s'obre en ocasions sobre les Terres de Lleida, el recorregut n'esdevé també la targeta de presentació com a territori agrícola i industrial, amb una rica variació pel que fa als usos del sòl. En aquest sentit, el trànsit per aquest eix, únic element continu dins de la fragmentació general dels elements que configuren aquest paisatge, permet adquirir una imatge general del territori.

La franja formada pel paisatge d'atenció especial de l'eix d'infraestructures, amb una amplada que va d'1 a 6 km, creua un gran nombre d'unitats de paisatge: alt Sió, costers de la Segarra, secans de Belianes i d'Ondara, plana d'Urgell, paisatge fluvial del Segre i horta de Pinyana. Totes aquestes unitats estan, per tant, sotmeses a pressions associades al desenvolupament urbà i industrial de les poblacions, que s'alineen en l'eix format per l'A-2 i el ferrocarril.

Les principals finalitats que es persegueixen en aquest paisatge d'atenció especial són:

- La preservació dels valors estètics.
- La preservació dels valors ecològics.

- La integració paisatgística de les infraestructures de transport i de servei a l'entorn.

Valors en el paisatge

En aquest paisatge destaquen els valors següents:

Tossals:

- Tossal Roig, tossal Sabater, tossal de la Nora, tossal de les Forques, al límit oest entre la plana d'Urgell i el paisatge fluvial del Segre.
- Tossal de Moradilla a l'est de Lleida, al sud de l'A-2, a la plana d'Urgell.
- Tossal de les Tenalles, tossal de l'Infern al sud de Mollerussa, a la plana d'Urgell.
- Tossal del Pericó, tossal del Montcofre al sud de Bellpuig, a la plana d'Urgell.
- Tossal de Montperler al límit entre la plana d'Urgell i els secans de Belianes i d'Ondara.
- Tossals al nord de Tàrraga, tossal del Mor, als secans de Belianes i d'Ondara.
- Tossals al nord de Tàrraga, als secans de Belianes i d'Ondara.

L'eix d'infraestructures entre Lleida i Bell-lloc d'Urgell. ICC

- Tossal de Miralles a l'est de Cervera a la unitat alt Sió.
- L'A-2 talla un tossal al límit oest de la unitat plana d'Urgell.

Elements lineals que estructuraven la plana:

- Línies de canvi de relleu que estructuraven la unitat plana d'Urgell de forma general, específicament les situades entre Mollerussa, Bellpuig i l'encreuament de l'N-II amb les carreteres cap a Vila-sana i Golmés.
- Les fileres d'arbres contínues, específicament les situades entre Bell-lloc d'Urgell i el límit oest de la unitat plana d'Urgell, i entre Mollerussa i Bellpuig.
- Les terrasses al límit entre la unitat plana d'Urgell i secans de Belianes i d'Ondara, a l'extrem de la línia de canvi entre regadiu i secà.

Connectors ecològics/corredors fràgils constituïts pels dos cursos d'aigua:

- Riu d'Ondara (unitat alt Sió, secans de Belianes i d'Ondara).
- Riu Corb, tram inferior i tram superior (unitat plana d'Urgell).
- Séquia de Moradilla (unitat plana d'Urgell).
- El Segre (unitat paisatge fluvial del Segre).
- La Noguera Ribagorçana (unitat paisatge fluvial del Segre).

Altres connectors ecològics:

- Al límit est de secans de Belianes i d'Ondara i Cervera.
- Al límit oest dels secans de Belianes i d'Ondara.
- Entre Bell-lloc d'Urgell i Mollerussa a la plana d'Urgell.

Xarxa Natura 2000 i zones ZEPA:

- Aiguabarreig Segre-Noguera Ribagorçana (PEIN) al paisatge fluvial del Segre.
- Anglesola-Vilagrassa.
- Zona d'especial Protecció per a les Aus (ZEPA), a la unitat alt Sió, costers de la Segarra i secans de Belianes i d'Ondara.

Hàbitats d'interès comunitari:

- Prats mediterranis rics en anuals, basòfils (Thero-Brachypodietalia) a la rodalia d'Alcoletge a la plana d'Urgell i a la franja de Bell-lloc d'Urgell a Mollerussa.

Protecció, gestió i ordenació del paisatge

L'evolució d'aquest paisatge d'atenció especial ha de complir els objectius de qualitat paisatgística per a tot l'àmbit de les Terres de Lleida (vegeu el bloc 5). També cal tenir present de:

- Planificar els polígons industrials que tenen una forta relació amb el seu context i comptar-los entre les zones de valor ecològic i amb el paisatge agrícola, incloent-los així en projectes de paisatge i vinculant els nous polígons amb els sistemes d'espais verds.
- Promoure iniciatives de gestió del paisatge de l'entorn per part de les empreses.
- Millorar les carreteres, indrets d'estacionament, adequació d'espais per a les fires, a les poblacions amb important intercanvi de mobilitat com Anglesola i Vilagrassa.

En aquells espais intersticials formats per les infraestructures de mobilitat (A-2 i ferrocarril) que es troben localitzades a prop de la llera d'un riu (o quan un riu creua aquests espais), calen intervencions de requalificació i millora paisatgística destinades a potenciar el valor ambiental i ecològic dels cursos d'aigua i avaluar l'oportunitat de crear espais d'ús públic, sobretot en aquelles situacions on s'ubiquen a la rodalia de poblacions, com per exemple, l'eix Anglesola-Vilagrassa-Tàrraga. Es detecten les situacions de relació següents entre els espais intersticials viaris i els cursos d'aigua:

- Entre Anglesola-Vilagrassa-Tàrraga, espais en relació amb el riu d'Ondara.
- Entre Bellpuig i l'encreuament de l'A-2 amb la carretera cap a Vila-sana, espais en relació amb el riu Corb.
- Entre Mollerussa i el límit de la unitat plana d'Urgell, espais en relació amb el riu Corb, i amb la séquia de Moradilla.

Antiga carretera N-II i el ferrocarril amb conreus de regadiu entre les poblacions de Golmés i Bellpuig. Jordi Bas